

عقلمند
حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

یکی از دستورهای کلیدی اخلاقی ما ادب است. مؤدب بودن یا نبودن یک فرد از خیلی چیزها خبر می دهد. ادب درواقع ویتترین تفکر ماست که اگر ادبیات ما رایحه خوشی نداشته باشد، باید

دلیلش را در فساد تفکر و شخصیتمان، جست وجو کنیم. در اخلاق اسلامی نیز این موضوع یکی از دستورهای پرتکرار است و داشتن این ادب را مایه نجات فرد و محبوبیت و عزت دنیا و آخرت اوبیان کرده اند. یکی از احادیث زیبا در باب ادب، روایتی از امام حسین^(ع) است، «سئل الامام الحسین^(ع) عن الأدب، فقال: هو أن تخرج من بيتك، فلا تلقى أحدًا إلا رأيت له الفضل عليك،

از امام حسین^(ع) معنای ادب را پرسیدند. امام^(ع) فرمودند: ادب عبارت است از اینکه وقتی که از خانه خارج می شوی، به هر که برخورد می کنی، او را برتر از خود ببینی، ریشه بی ادبی طبق این گفته حضرت سیدالشهدا^(ع) موجب خودبرتربینی است. ریشه بی ادبی، دوری از عبودیت خداست. انسانی که از

حقیقت عبودیت دور می شود، جلوه های شخصی و مال دنیا را از خودش می داند و با آن فخر فروشی و برتری جویی می کند، درحالی که بنده خدا، همه چیزش را از خدامی داند و چیزی از خود ندارد که بخواهد با آن دست به برتری جویی بزند. که گفته اند: این همه آوازاها از شه بود/ گرچه از حلقوم عبدالله بود! و درمورد اموال، او خودش را هم مال خدا می داند، چه رسد به اموالی که در دست اوست که شرح این معارف دقیق را می توانید در حدیث شریف «عنوان بصری، درمورد حقیقت عبودیت الهی ببینید، چنین شخصی اهل ادب است و خود را از احدی بالاتر نمی بیند، چون برتری جویی، گناه ابلیس است. گناهی است که ۶ هزار سال عبادت ابلیس را از بین برد. امام صادق^(ع) ذیل آیه ای از قرآن مجید که جهنم را عاقبت متکبران بیان می کند، می فرمایند: «حق ندارید خودتان را از احدی بالاتر ببینید». برای بعضی اصحاب سؤال پیش می آید که چطور خودمان را پایین تر از فردی ببینیم که اهل گناه است؟ امام پاسخ می دهند: «مگر قصه ساحران فرعون را در قرآن نخواندی که آنان چنان عاقبت به خیر شدند که همه ما آرزوی آن را داریم؟ پس بگو شاید این فرد عاقبت به خیر بشود و من با این همه ادعا نشوم». دیگر آنکه طبق احادیث، دوستان خاص خدا در بین مرگ پنهان هستند، پس هیچ انسانی را نباید تحقیر کنیم یا آنکه خودمان را از دیگران بالاتر بدانیم. از خداوند بزرگ می خواهیم که وجود همه ما را به زینت ارزشمند تواضع و ادب آراسته کند و آن را موجب عزت و سعادت ما در دنیا و آخرت قرار بدهد. ان شاء الله!

عمل به احکام بدون مرجع تقلید

در این ستون به پرسش های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می توانید پرسش های خود را به شماره پیامک ۰۰۷۲۸۹-۳۰۰ با ما در میان بگذارید.

سؤال: اگر یک فرد بدون در نظر گرفتن مرجع تقلید، اعمال و احکام شرعی را انجام بدهد، آیا اعمالش مقبول درگاه حق است و درست است؟ اگر از قبل مرجع داشته باشد، چه؟ و اگر بعدا مرجع تقلید انتخاب کند، چطور؟

پاسخ اجمالی

اگر مکلف مدتی اعمال خود را بدون تقلید انجام دهد، در صورتی اعمال او صحیح است که بفهمد به وظیفه واقعی خود رفتار کرده است یا عمل او با فتوای مجتهدی که وظیفه اش تقلید از او بوده است، یا با فتوای مجتهدی که فعلا باید از او تقلید کند، مطابق باشد.

آیت ا... العظمی سیستانی

اگر اعمال او مطابق با واقع یا فتوای مجتهدی باشد که اکنون می تواند مرجع او باشد، صحیح است و در غیر این صورت اگر جاهل قاصر بوده و نقص عمل از جهت ارکان و مانند آن نبوده است، عمل صحیح است و همچنین اگر جاهل مقصر بوده است و نقص عمل از جهتی بوده است که در صورت جهل، صحیح است، مانند جهز به جای اخفات یا برعکس و همچنین اگر کیفیت اعمال گذشته را نداند که محکوم به صحت است، به جز در بعضی موارد که در منهاج ذکر شده است.

آیت ا... العظمی مکارم شیرازی

اگر مکلف، مدتی اعمال خود را بدون تقلید انجام دهد، سپس تقلید کند، اگر اعمال سابق مطابق فتوای این مجتهد باشد، صحیح است، وگرنه باید اعاده کند. همچنین است اگر بدون تحقیق کافی از مجتهدی تقلید کرده است.

آیات عظام گلیاگانی و صافی

در صورتی صحیح است که مطابق با واقع انجام شده باشد و اگر عبادی بوده، به قصد قربت آن را به جا آورده باشد و راه به دست آوردن مطابق شدن آن با واقع، این است که یا بعد علم پیدا کند که مطابق با واقع بوده است یا آنکه مطابق فتوای مجتهدی که فعلا وظیفه اش تقلید از اوست، واقع شده باشد.

آیت ا... العظمی بهجت

در صورتی اعمال او صحیح است که بفهمد به وظیفه واقعی خود رفتار کرده است یا عمل او با فتوای مجتهدی که وظیفه اش تقلید از او بوده است یا با فتوای مجتهدی که فعلا باید از او تقلید کند، مطابق باشد و عباداتی را که قبلا انجام داده است، با قصد قربت انجام داده باشد.

آیت ا... العظمی نوری

مگر عمل را طوری انجام داده باشد که از گفته آنان، به احتیاط نزدیک تر باشد که در این صورت هم صحیح است.

آیت ا... العظمی خویی

اگر مکلف، مدتی اعمال خود را بدون تقلید انجام دهد، سپس از مجتهدی تقلید کند، در صورتی که آن مجتهد به صحت اعمال گذشته حکم کند، آن اعمال صحیح است، والا محکوم به بطلان است.

آیت ا... العظمی زنجانی

در صورتی که این مجتهد اعمال گذشته را صحیح بداند.

آیت ا... العظمی تبریزی

نظر به اینکه استحباب اغلب اعمال مستحبی که در این رساله آمده، ثابت نشده است، لذا باید به نیت رجا آورده شود، یعنی هنگام عمل چنین قصد شود که این عمل را به امید آنکه مطلوب و خواسته خداوند باشد، به جا می آورم، مگر در مواردی که تصریح به ثبوت استحباب شود.

آیت ا... العظمی فاضل

اگر مکلفی، مدتی عبادات خویش را بدون تقلید انجام داده است و مقدار آن عبادات را نداند، در این صورت اگر بداند آن عبادات را مطابق با فتوای مجتهدی که باید از او تقلید می کرده انجام داده است، آن عبادات صحیح است و در غیر این صورت، واجب است به مقداری که یقین به فوت آن دارد، قضا کند، البته در صورتی که مرجع تقلید فعلی اوقضا را واجب بداند و احتیاطا مستحب این است که به مقداری قضا کند که علم به برائت ذمه پیدا کند.

چگونه با قرآن کریم انس بگیریم؟

رفاقت با کلام خدا

حمیده ذاکری در هر کاری مشخص کردن هدف اولیه و بعد برنامه ریزی برای رسیدن به آن هدف، حرف اول را می زند. شناخت نیازها و تشخیص منابع موجود برای رفع آن ها نیز از اولین کارهایی است که ذهن ما برای رسیدن به هدف هایمان انجام می دهد. برای هر مسلمانی این مسئله پیش آمده است که چگونه قرآن کریم را بخوانم و به فهم آن برسم. امروز چند راهکار ساده برای خواندن قرآن مجید و در ادامه، چند ترجمه روان از کتاب خدا را به شما معرفی می کنیم.

آهسته و پیوسته حرکت کنید

هرکاری در آغاز می تواند سخت باشد. برای اینکه به هر کار جدیدی عادت کنید، معمولا بین دو تا سه ماه زمان، نیاز است. خسته نشوید و زمان های روزتان را به قسمت های مختلف تقسیم کنید و برای خواندن و نوشتن قرآن کریم از یک ربع در روز شروع کنید و هر روز دقایقی به آن اضافه کنید، مثلا مهم ترین اصل در حفظ قرآن کریم، صبر و توکل است. با انگیزه، مسیر را طی کنید و مطمئن باشید که این کار خیر و پرفضیلت شما از جانب خداوند بی جواب نمی ماند و خداوند متعال، مسیر را برایتان هموار می کند.

برنامه داشته باشید

هر شخصی دارای مشغولیت های خاص خودش است. فرض کنید شما یک مادر کارمند هستید و دو فرزند هم دارید اما می خواهید به خواندن مداوم قرآن مجید نیز ادامه دهید. هدف های خود را خرید کنید و بر روی کاغذ بیاورید. یک دوره یک ماهه برای روان خوانی، یک دوره سه ماهه برای تدبر در قرآن و... تعیین کنید. بسته به هدفتان، هم کلاس های حضوری و آنلاین فراوان در مشهد وجود دارد و هم اینکه می توانید از نرم افزارهای تلفن همراه استفاده کنید.

قرآن را روان بخوانید

برای بسیاری از افراد که به زبان عربی مسلط نیستند، طرز خواندن و قرائت قرآن کریم، یک دغدغه است. برای شما راهکاری ساده به منظور یادگیری تلفظ درست کلمات در قرآن وجود دارد و آن، گوش سپردن به صدای قاریان خوب است. با یک جست وجود فضای مجازی می توانید به صدای قاریان خوبی مثل استاد پرهیزگار و دیگر قاریان مطرح کشورمان دسترسی پیدا کنید، البته مجموعه سی دی و دیگر اقسام محصولات فرهنگی مربوط به قرآن کریم نیز در بسیاری از کتاب فروشی ها و مراکز فرهنگی مشهد دردسترس شماست. بعد از مانوس شدن گوش شما به لحن و تلفظ درست کلمات، می توانید برای خود معلمی نیز انتخاب کنید. در بسیاری از مساجد به خصوص در فصل تابستان، این فرصت برای شما فراهم است.

قرآن اختصاصی داشته باشید

تا شما به یک نسخه از ترجمه قرآن کریم مسلط نشده اید، یعنی در هر آیه با معنای کلی آن آیه و معنای کلمه به کلمه آن آشنا نشده اید، بهتر است به سراغ دیگر ترجمه های قرآن کریم نروید. حس آشنا و انس با نسخه انتخابی خود، هم برایتان شیرین است و هم موجب می شود با عبارت های آن و نحوه ترجمه مترجم در کل قرآن مجید آشنا شوید. در کنار این ها باید توجه کنید که قرآن آموز، به خطوط قرآنی نگاه می کند و آن ها را به خاطر می سپارد. شکل و ترکیب چاپی این خطوط در یک نسخه یا نسخه دیگر متفاوت است. تصویری که فرد می بیند، در ذهن او می نشیند. تغییر این تصویر در ذهن، باعث اغتشاش و برهم خوردگی می شود، پس داشتن یک نسخه واحد به شما کمک می کند مفاهیم موجود در هر آیه و سوره در ذهنتان ماندگار شود. وقتی با یک نسخه مانوس و همدل شوید و ملکه ذهنتان شود، با خواندن هر آیه و سوره بعد از آن، می توانید به دنیای انواع ترجمه و تفسیر وارد شوید.

به دوره قرآن بروید

ساده و صمیمی باشید. برای برگزاری یک دوره قرآنی در منزل خود، به چند جلد قرآن کریم- که البته افراد می توانند نسخه های قرآنی خود را همراه بیاورند- و یک پذیرایی ساده اکتفا کنید. خواندن قرآن به صورت نوبتی و دوره ای، باعث می شود در ترویج این امر خدا پسندانه، اجر و ثواب بسیار زیادی کسب کنید و همچنین می توانید به اشتباهات خود در خوانش و درک مفهوم آیات و سوره ها پی ببرید. این امر نه تنها عقوبت سخن می گوید و هم خودش را غفور و رحیم می نامد؟ پایان این آیه، عبارت «وا... عزیز حکیم» است. این فرد اشتباه طرف مقابل را درست تشخیص داده بود. باتوجه به مثال فوق، مشخص می شود که شناخت تناسب میان اصطلاحات قرآن و مفاهیم موجود در آن، تا چه اندازه می تواند در افزایش مهارت تشخیص اشتباهات و پیشرفت شما مؤثر باشد.

به مفاهیم آینه ها توجه کنید

یکی دیگر از مسائلی که در تداوم خوانش قرآن به شما کمک می کند، درک تناسب موجود بین اصطلاحات و مفاهیم قرآن است. شما نمی توانید بدون شناخت آیات و داشتن آگاهی لازم درباره آن ها، حافظ، قاری یا حتی یک خواننده ساده باشید. روایت است که روزی فردی در بیابان آیه «والسارق والسارقة فاقطعوا ايديهما جزاء بنا كسبا نکلا من...» را تلاوت می کرد و آیه را با عبارت «وا... غفور رحیم» به پایان می رساند. شخص دیگری که نزدیک این فرد بود، به او گفت تو آیه را اشتباه تلاوت می کنی، زیرا آغاز و پایان آیه با یکدیگر تناسب ندارد. چگونه خداوند هم از کيفر و عقوبت سخن می گوید و هم خودش را غفور و رحیم می نامد؟ پایان این آیه، عبارت «وا... عزیز حکیم» است. این فرد اشتباه طرف مقابل را درست تشخیص داده بود. باتوجه به مثال فوق، مشخص می شود که شناخت تناسب میان اصطلاحات قرآن و مفاهیم موجود در آن، تا چه اندازه می تواند در افزایش مهارت تشخیص اشتباهات و پیشرفت شما مؤثر باشد.

ترجمه های قدیمی

اسفراینی در کتاب «تاج التراجم» و سرخسی در کتاب خود، «المبسوط»، نوشته اند: فارس ها به سلمان فارسی نامه نوشتند که سوره حمد را برایشان به فارسی ترجمه کند. اما برخی، در درستی این اتفاق تردید کرده اند. بهرحال کوشش فارسی زبانان در ترجمه و تألیف این ترجمه ها، بسیار یادآورده است، به عنوان مثال در ترجمه تفسیر طبری، ترجمه کاملی از قرآن آمده است. از دیگر نمونه های می توان به کتاب «معانی کتاب...» تعالی و تفسیر المنیر» که در غزنی افغانستان در اوایل سده (هجری قمری) نوشته شده است، نیز اشاره کرد. حدود ترجمه های کهن موجود از بیست اثر بیشتر است.

ترجمه های امروزی

از میان ترجمه های مختلف امروزی که به وقت شماراز سی عدد بیشتر هستند، می توان به ترجمه محتوایه محتوای آیت ا... العظمی ناصر مکارم شیرازی و همچنین ترجمه طاهره صفارزاده که ترجمه ای فارسی و انگلیسی بانثری روان و بارعایت اصول دستور زبان فارسی است، اشاره کرد، البته این ترجمه متمایل به ترجمه آزاد، همراه با توضیحات تفسیری داخل قلاب و پانویست است. برای ارزیابی برخی ترجمه ها و مقایسه آن ها با یکدیگر، به کتاب «بررسی ترجمه های امروzin فارسی قرآن کریم»، اثر بهاء الدین خرمشاهی، رجوع کنید.

ترجمه های منظوم

این نوع از ترجمه های قرآن کریم، بسیار جالب و زیبا هستند. شاعران و ادیبان فارسی زبان، ترجمه قرآن کریم را به شعر سروده اند. ترجمه امینیان از نمونه های موفق این سبک از ترجمه است. این اثر را در سال ۱۳۸۴ انتشارات اسوه، چاپ و منتشر کرده است.

